7/5612

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAYI : B100THG0100005/5370-4910
KONU: Yazılı soru önergesi

11.02.02* 2726

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına

İLGİ: 21.01.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.-7/5612-13016/31064 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Zeki ÇELİK tarafından "Ankara Üniversitesi Radyasyon Onkolojisi Bölümünde ATC Co 60 Cihazı test sonuçlarının yanlış değerlendirilmesi sonucu uygulanan tedavi neticesinde bir çok insanın mağdur olduğu" na ilişkin yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

Doç. Dr. Osman DURMUŞ
BAKAN

EKİ:
1 Önerge cevabı

7/5012

Ankara Üniversitesi Radyasyon Onkolojisi Bölümünde ATC Co 60 cihazı test sonuçlarının yanlış değerlendirilmesi sonucu uygulanan tedavi neticesinde bir çok insanın mağdur olduğu, hatta öldüğü kamuoyuna yansımıştır.

SORU 1- Bu konu ve benzerlerinin yaşanmaması için ne gibi tedbir almaktasınız?

CEVAP 1- Soru önergesine konu olan hususun aynı zamanda yazılı ve görsel basında da yer aldığı malumlarıdır.

Radyoterapi günümüzde kanser vakalarının tedavisinde etkin şekilde kullanılan bir tedavi yöntemidir. Tedavi, hasta bölgenin hastaya belirli uzaklıktaki radyasyon kaynağı ile ışınlanması (teleterapi) veya radyoaktif maddenin vücut boşlukları veya doku içine yerleştirilerek ışınlanması ile uygulanan bırakıterapi yöntemleri ile yapılmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaygın olarak, teleterapide yüksek aktiviteli Co-60 Radyoaktif kaynağı içeren cihazlar ile yüksek enerjili elektron hızlandırıcıları, bırakıterapide ise çoğunluğu Ir-92 olmak üzere Sr-90, P-32 ve I-125 gibi radyoaktif kaynaklar kullanılmaktadır. Kanser tedavisindeki etkinliği nedeniyle bu cihazların sayısı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de giderek artmaktadır.

2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu ve bu Kanuna dayalı olarak çıkarılan Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ilgili mevzuatı hükümleri gereğince, bu tür radyasyon kaynakları ile çalışabilmesi için Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından lisans verilmiş olması yasal bir zorunluluktur.

Bu nedenle, bu konuda Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı'ndan alınan bilgilerde;

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi Bölümü'nde bulunan ATC marka C/9 model Co-60 radyoaktif

kaynaklı sözkonusu teleterapi cihazı ve kaynağının, o dönemdeki ithalat rejimi nedeniyle Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'ndan izin alınmaksızın ithal edilmiş olduğu, sözkonusu cihaza ait kaynağın 21.05.1999 tarihli ithal izni ile yurda giren kaynak ile 07.06.1999 tarihinde Türkiye Atom Enerjisi Kurumu uzmanlarının nezaretinde değiştirildiği ve kullanılmış kaynağın Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi bünyesindeki Atık İşleme ve Depolama Tesisinde kontrol altına alındığı,

1995 yılı öncesi, ithalat rejiminde cihazlar için Türkiye Atom Enerjisi Kurumu uygunluk belgesi zorunluluğu aranmaması nedeniyle benzer durumların yaşandığı ve bu olumsuz uygulamanın 1995 yılında radyasyon üreten ve yayan cihazların da ithalat rejimi kapsamına alınmasıyla son bulduğu,

Bahse konu radyoterapi merkezinin gerekli tüm cihaz ve donanıma sahip olmasına rağmen, tedavi cihazının bulunduğu tedavi odası için proje onayı alınmamış olması ve müracaat belgelerinin 2000 yılına kadar tamamlanmamış olması nedeniyle Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından lisanslanamadığı, ancak başlatılan lisanslama işlemlerinin tamamlanma aşamasına geldiği bildirilmektedir.

Yine aynı konuda ilgili Rektörlük'ten alınan bilgide; sorunun kalibrasyon hatasından kaynaklandığı, düşük dozda tedavi alan hastaların eksik dozlarının tamamlandığı,

Dekanlıkça açılan soruşturma sonucunda gerekli disiplin cezalarının uygulandığı ve soruşturma dosyasının Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na intikal ettirildiği ve konunun Yükseköğretim Denetleme Kurulu tarafından incelenmekte olduğu bildirilmiştir.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı gereği, bu tür radyasyon kaynakları ile çalışan tesislerin Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından lisanslanması yasal zorunluluk olup, radyasyon

güvenliği ile ilgili kriterlerin belirlenmesi, bu kriterlere uygun merkezlerin lisanslanması ve radyasyon kaynağı içeren tüm faaliyetlerin takibi ve denetlenmesinden Türkiye Atom Enerjisi Kurumu yetkili ve sorumludur.

SORU 2- Çeşitli kurumlara bağlı sağlık kuruluşları vardır. Bu uygulama sizce doğrumudur ve bu kurumların sağlık hizmetleri ne şekilde denetlenmektedir?

CEVAP 2- 1983 yılında Sağlık Bakanlığı'nın kurulmasını, teşkilat ve görevlerine ilişkin esaslarını yeniden düzenleyen 181 Sayılı K.H.K yayınlanmış olup, buna göre;

- Herkesin yaşamının beden ve ruh sağlığı içinde devamını sağlamak,
- Ülkenin sağlık şartlarını düzeltmek,
- Halka sağlık hizmetlerini ulaştırmak,
- Sağlık hizmetlerini ve sağlık kuruluşlarını tek elden planlamak,
- Ülkenin sağlık plan ve programlarını yapmak, uygulamak ve uygulatmak Sağlık Bakanlığı'nın görevleri olarak öngörülmüştür.

Mevcut durumda, Sağlık Bakanlığı ülkemizde koruyucu sağlık hizmetlerinin tek sunucusu olması itibariyle, ülkenin tüm sağlık hizmetlerinin sunumunda tartışmasız en büyük yere sahiptir.

Ancak bugün gelinen noktada ülkemizde sağlık hizmet sunum ve finansmanın ya da her ikisini birden yürüten kurumların çok sektörlü ve dağınık bir tablo sergilemeleri, farklı mevzuat ve uygulamalara tabi olmaları sağlık hizmeti yürüten kurumlar arasında etkin ve verimli bir koordinasyonun kurulmasını ve dolayısıyla sağlık hizmetlerinin tek elden planlanıp, yürütülmesini zorlaştırmaktadır. Bu durumun sağlığa ayrılan ve zaten sınırlı olan kaynaklarımızın rasyonel kullanılmasını, tıbbi bakım, tedavi, tıbbi

teknoloji ve nitelikli sağlık insan gücü olanaklarının ülke geneline dengeli, ulaşılabilir, kaliteli ve adil ve sürekli biçimde sunulmasını olumsuz yönde etkilediği açıktır.

Türkiye'deki sağlık politikalarının amaç, ilke ve hedefleri, 2001-2005 Dönemini kapsayan "SEKİZİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI"'nda da belirlenmiş olup, buna göre "Toplumun sağlık durumunun korunması ve iyileştirilmesi amacıyla sektörler arasında işbirliği ve koordinasyonun sağlanması" sağlık hedeflerinden birisi olarak öngörülmüştür.

Dolayısıyla sağlık hizmetleri sunumundaki bugünkü çok sektörlü ve dağınık durumun Bakanlığımızca tasvip edilmesi sözkonusu olmayıp, Bakanlığımızın girişim ve çabaları ve buna ilişkin belirlenen sağlık politikaları ve yürütülen mevzuat çalışmalarının tamamı bu olumsuzluğun ortadan kaldırılması yönündedir.

3359 sayılı Sağlık Hizmetler Temel Kanunu'nun 3/d Maddesi gereğince, ülkemizdeki tüm sağlık tesislerinin mutlak denetim yetkisi Sağlık Bakanlığı'ndadır.

Ayrıca, Bakanlığımıza ait olmayan sağlık kurumlarının direkt bağlı oldukları Bakanlık veya kurumların da kendi mevzuatlarına göre denetim yetkisi sorumluluğunun bulunduğu açıktır.

SORU 3- Çeşitli kamu kurumlarının sağlık kuruluşlarında meydana gelen olumsuzlukların siyasi sorumlusu ve çözüm yeri neresidir?

7/5612

CEVAP 3- Çeşitli kamu kurumlarında zaman zaman meydana gelebilen bu tür münferit olumsuzlukların siyasi sorumluluğu o kurumun bağlı bulunduğu Bakanlık veya kuruma ait olduğu gibi, çözüm yeri de mevzuat hükümlerinde belirtilen mercilerdir.

Sağlık hizmetlerindeki uygulamalar neticesinde ortaya çıkan hizmet kusuru veya ihmallere bağlı olarak zarar görenlerin işletebilecekleri hukuki sorumluluk yolları, bireylere yol gösterilmesi bakımından iç hukukumuzdaki bütün hukuki müraccat yolları Bakanlığımızca çıkarılan "Hasta Hakları Yönetmeliği"nde bir bütün olarak derlenmiştir.

Ayrıca, Bakanlığımızca "Malpraktis Kanunu Tasarısı Taslağı" da hazırlanıp Bakanlar Kurulu'na sevk edilmiştir.

SORU 4- Sağlıkta birliğin oluşturulması, Sağlık Bakanlığı'nın dışındaki kamu kurumlarının oluşturduğu sağlık kurumlarının bir elden yönetilmesi ve sorumluluğunun tek elde toplanması için ne gibi bir çalışmanız vardır?

CEVAP 4- Bu hususlara 2 nci ve 3 üncü soruların cevaplarında etraflıca değinilmiş olup, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda da öngörülen sağlık hedefleri doğrultusunda, Dördüncü Sağlık Projesi kapsamına da dahil edilmiş olan bu konudaki çalışmalar sağlık reform faaliyetleri dahilinde sürdürülmektedir.